

ΟΜΙΛΙΑ Π/Θ - ΒΟΥΛΗ - ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Η χώρα με τον προϋπολογισμό του 2000 μπαίνει στην τελική ευθεία μιας συλλογικής προσπάθειας του Ελληνικού λαού για την ισότιμη ένταξη στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Οι κόπτοι των πολιτών πιάνουν τόπο. Η Ελλάδα ανεβαίνει σταθερά σε υψηλότερα επίπεδα ανάπτυξης και ευημερίας. Μια κοσμογονία έργων σ' όλη την χώρα ενισχύει την αισιοδοξία και την αυτοπεποίθηση των Ελλήνων. Η κυβέρνηση διασφάλισε τη συνέχεια αυτής της αναπτυξιακής πορείας με τρία βασικά προγράμματα. Το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας ύψους 15 τρις που περιλαμβάνει δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες στο 3^ο ΚΠΣ, τον κοινωνικό προϋπολογισμό της χώρας ύψους 45 τρις για την τετραετία 2000-2004, την AGENDA 2000 στο πλαίσιο της οποίας διατίθενται για την αγροτική ανάπτυξη 9.5 τρις δρχ. Αυτή τη συγκυρία διάλεξε η Ν.Δ για να ανοίξει το χορό της σκανδαλολογίας στην προσπάθειά της να καλύψει την ανυπαρξία πολιτικών θέσεων για το παρόν και το μέλλον του τόπου.

Η Ν.Δ. επέλεξε τον ολισθηρό και αδιέξοδο δρόμο της σκανδαλοθηρίας δηλητηριάζοντας τη δημόσια ζωή, συσκοτίζοντας τα πραγματικά προβλήματα και υποβαθμίζοντας τα επιτεύγματα του τόπου.

Δεν είναι η πρώτη φορά που επιλέγει αυτή την πρακτική. Είναι όμως ασυγχώρητη καθώς επαναλαμβάνει τον εαυτό της με πρακτικές παρωχημένες και καταδικασμένες στη συνείδηση του λαού.

Η Νέα Δημοκρατία συκοφαντεί συστηματικά όταν αναφέρεται σε «διάτρητες» διακηρύξεις και «αδιαφανείς» διαγωνισμούς ενώ γνωρίζει πολύ καλά ότι ποτέ άλλοτε δεν υπήρχαν στη χώρα τόσες και τέτοιες εγγυήσεις διαφάνειας με τη μορφή δικαστικού ελέγχου όλων των προμηθειών και έργων.

Η χώρα δεν θα κινείται στο ρυθμό που θέλει η Νέα Δημοκρατία για τους δικούς της μικροκομματικούς λόγους, αλλά στο ρυθμό των εθνικών συμφερόντων στην πορεία προς τον 21^ο αιώνα.

Για το λόγο αυτό η Κυβέρνηση αποφάσισε να στερήσει από τη Νέα Δημοκρατία κάθε πρόσχημα για την παραπλάνηση του ελληνικού λαού στην υπόθεση του Ολυμπιακού Βιντεολόττο.

Ο ελληνικός λαός θέλει διαφάνεια στο δημόσιο βίο. Είναι όμως ταυτόχρονα αμείλικτος και δεν συγχωρεί όσους καταφεύγουν συστηματικά σε συκοφαντίες, που οδηγούν στη σπίλωση και στην απαξίωση της πολιτικής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Η προώθηση της διαφάνειας και η καταπολέμηση της διαφθοράς αποτελούν ζήτημα πολιτικής ευθύνης. Την πεποίθηση αυτή έχουν σήμερα ως αφετηρία όλες οι προσπάθειες που στοχεύουν στη μεγαλύτερη δυνατή ανάπτυξη των αναγκαίων θεσμών.

Οι προσπάθειες αυτές προωθούνται ήδη σε τρία διακριτά μεταξύ τους επίπεδα που αλληλοσυμπληρώνονται.

- Στο διεθνές επίπεδο συνειδητοποιούνται, έτσι, όλο και περισσότερο οι αρνητικές όψεις της στενότερης αλληλεξάρτησης των οικονομιών. Σε συνδυασμό με την τεχνολογική επανάσταση - ιδίως στους τομείς της πληροφορικής και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και ενημέρωσης - δημιουργήθηκε έδαφος για την ανάδειξη πρωτόγνωρων μορφών του οικονομικού εγκλήματος. Το διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα δοκιμάζεται, εξάλλου, συχνά από σοβαρές κρίσεις, ιδίως σε χώρες της περιφέρειας, κρίσεις που πρέπει να αποδοθούν στην περιστασιακή διευκόλυνση μιας στρεβλής ανάπτυξης από αδιαφανείς παρεμβατικές πολιτικές.

Η διεθνής κοινότητα προσπαθεί σήμερα να αντιμετωπίσει αυτά τα οικονομικοπολιτικά φαινόμενα, που ναρκοθετούν τελικά, την πρόοδο και την πορεία προς το μέλλον. Το κάνει με θεσμούς και κανόνες του διεθνούς δικαίου, αλλά και με πρακτικές και πρωτοβουλίες των διεθνών οργανισμών. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Σύμβασης του ΟΟΣΑ του 1997 για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στις διεθνείς οικονομικές συναλλαγές, την οποία κύρωσε πρόσφατα η ελληνική Βουλή (ν. 2656/1998).

- Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το πρόβλημα της διαφάνειας αναδεικνύεται ανάγλυφα και με ιδιαίτερη ένταση, αφού στο χώρο αυτόν εξελίσσεται μία καινοτόμος διεργασία για την υπέρβαση των εθνικών

οικονομιών και των επιμέρους κρατικών πολιτικών. Η ενίσχυση της δημοκρατίας στο θεσμικό οικοδόμημα της Ένωσης αποτελεί τελικά όρο για τη διαφάνεια. Η πεποίθηση αυτή πρέπει να προσδιορίζει το περιεχόμενο πολλών αρχών και κανόνων των καταστατικών Συνθηκών της, αλλά και σημαντικών κανόνων του παράγωγου κοινοτικού δικαίου, που προβάλλουν ως ανάχωμα της διαφθοράς στο επίπεδο της Ένωσης.

- Στο εθνικό επίπεδο τώρα, οι περισσότερες χώρες αντιμετωπίζουν το πρόβλημα με την επεξεργασία ειδικής νομοθεσίας σε κρίσιμους τομείς της οικονομικής και πολιτικής ζωής, που αποδεικνύονται ευαίσθητοι στο ζήτημα της διαφάνειας, αλλά και με τη διαμόρφωση πρόσφορων πρακτικών και δράσεων. Είναι χρήσιμο να τονίσουμε ότι η αποτελεσματικότητα αυτών των εθνικών πρωτοβουλιών συνδέεται όλο και περισσότερο με την υπερεθνική αλλά και τη διεθνή εγρήγορση και κινητοποίηση κατά της διαφθοράς. Η πραγματικότητα αυτή δεν επιτρέπει σε κανέναν να “νίπτει τας χείρας του”.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Στα τέλη της περασμένης δεκαετίας η δημόσια ζωή της χώρας μας δοκιμάσθηκε από την εξάπλωση ενός νοσηρού κλίματος διάχυτης καχυποψίας και σκανδαλογίας για τα λεγόμενα διαπλεκόμενα συμφέροντα πολιτικών και οικονομικών παραγόντων. Το κλίμα αυτό κλόνισε την εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στους εκπροσώπους τους, οδήγησε στην ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής, καλλιέργησε την εσωστρέφεια και σε πολλές περιπτώσεις την ευθυνοφοβία, σε μια εποχή μεγάλων αλλαγών που η ανάγκη για δημιουργικές πρωτοβουλίες σε όλους τους τομείς γινόταν επιτακτικότερη παρά ποτέ.

Η εμπειρία αυτή αποδείχθηκε, πάντως, διδακτική. Ανέδειξε ένα πραγματικό έλλειμμα θεσμών κατάλληλων να διασφαλίσουν τη διαφάνεια και να εξαλείψουν εκδηλώσεις διαφθοράς. Έτσι κατέστη προφανής η ανάγκη καθιέρωσης νέων θεσμών, ικανών να αντιμετωπίσουν άμεσα και ριζικά παρόμοια φαινόμενα, χωρίς να διακυβεύουν την πρόοδο της χώρας, τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών, την ανάπτυξη της οικονομίας και την ένταξή της στο νέο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Το 1993, που ανέλαβε και πάλι τη διακυβέρνηση, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. διακήρυξε σταθερά την απόφασή του να καθιερωθούν θεσμοί διαφάνειας σε όλους τους κρίσιμους τομείς της δημόσιας ζωής. Το ζήτημα τονίζεται στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης του 1993 και, με μεγαλύτερη έμφαση, στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης τον Ιανουάριο του 1996 και το Σεπτέμβριο του 1996.

Θα ήθελα να θυμίσω τις προγραμματικές δηλώσεις της παρούσας κυβέρνησης, όπου αναφέρεται επί λέξει: "Η διαφάνεια στη δημόσια ζωή αποτελεί καθολικό αίτημα. Επιδίωξή μας είναι να δημιουργήσουμε με κάθε μέσο συνθήκες που να την εξασφαλίζουν σε όλες τις κρίσιμες περιοχές: α) τα δημόσια έργα, β) τις προμήθειες του δημοσίου, γ) τα ΜΜΕ, δ) τη χρηματοδότηση των κομμάτων".

ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Οι πρωτοβουλίες των κυβερνήσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν περιορίστηκαν βέβαια σε αυτούς μόνον τους τομείς. Επεκτάθηκαν και σε πολλούς άλλους. Η εμπειρία της προηγούμενης δεκαετίας έδειξε ότι βασική συνιστώσα για τη θωράκιση της διαφάνειας στη δημόσια ζωή είναι η *αρχή της συνευθύνης*. Συμφωνούμε, υποθέτω, πως η διαφάνεια αφορά όλους μας, και η διαφθορά δεν μας θίγει τόσο ατομικά ή κομματικά. Μας θίγει κυρίως ως Κοινωνία και ως Πολιτεία, γιατί μπορεί να αποτελέσει αρρώστια που να διαβρώσει μονιμότερα τον δημόσιο βίο.

Οι πρωτοβουλίες μας, κινούμενες στο πνεύμα της συνευθύνης, αποδίδουν ήδη απτά αποτελέσματα και ενισχύουν την εμπιστοσύνη του πολίτη στους θεσμούς και τη δημοκρατία μας.

Η αντιμετώπιση της *φοροδιαφυγής* και του *οικονομικού εγκλήματος*, χαρακτηριστικών εκδηλώσεων διαφθοράς σύμφυτων με την παραοικονομία, οργανώθηκε για πρώτη φορά στη βάση ενός ορθολογικού συνολικού σχεδιασμού, που κινείται γύρω από τους εξής άξονες:

α. Την ανάσχεση της διαφθοράς με μια πολιτική δικαιότερης κατανομής των φορολογικών βαρών, με την ενίσχυση δηλαδή του κοινωνικού χαρακτήρα της φορολογίας και τη μετατόπιση του κέντρου βάρους της από τους έμμεσους στους άμεσους φόρους. Είναι γνωστό ότι μια κοινωνικά άδικη φορολογική πολιτική υποθάλλει την φοροδιαφυγή.

β. Την μηχανοργάνωση και αυτοματοποίηση των δημόσιων οικονομικών υπηρεσιών, με την ολοκλήρωση του συστήματος TAXIS, ώστε στο εξής να είναι εφικτή η άμεση διασταύρωση φορολογικών στοιχείων και η καθαρή απεικόνιση της οικονομικής δραστηριότητας όλων.

γ. Την εξάλειψη “σκληρών” εκδηλώσεων διαφθοράς με τη λειτουργία του ΣΔΟΕ.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η αντιμετώπιση της “καθημερινής διαφθοράς”, που εκδηλώνεται στο εσωτερικό των δημοσίων υπηρεσιών, δημιουργεί στον πολίτη την νοοτροπία του ότι για να εξυπηρετηθεί πρέπει να προσφέρει ως αντάλλαγμα “κάτι” στον υπάλληλο. Με τη συνδυασμένη δράση του Συνηγόρου του Πολίτη και του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών της Διοίκησης, που καθιερώσαμε με τον ν. 2477/1997, ο πολίτης έχει αρχίσει ήδη να αισθάνεται ότι δεν είναι όμηρος της γραφειοκρατίας.

Σε έναν ευαίσθητο τομέα, την Αστυνομία, υιοθετήσαμε την ίδια λογική. Με την ίδρυση πρόσφατα της υπηρεσίας εσωτερικών υποθέσεων (ν. 2713/1999) παρέχουμε για πρώτη φορά εγγυήσεις στον πολίτη για την καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς, που μας προβλημάτιζαν όλους τα τελευταία χρόνια.

Αλλα μέτρα που έχουν ληφθεί για την ενίσχυση της διαφάνειας είναι:

Ο νέος Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων (Ν.2683/99) όπου προβλέπεται το «πόθεν έσχες» για τους δημοσίους υπαλλήλους, σε μια περισσότερο επεξεργασμένη μορφή, καθιερώνοντας πλήρη διαφάνεια σε ό,τι αφορά στην περιουσιακή τους κατάσταση.

Ο νόμος 2429/96, καθιερώνει το «πόθεν έσχες» ειδικά για τους κρατικούς λειτουργούς μέλη επιτροπών για κρατικές προμήθειες ύψους 20 εκατ. δρχ. και πλέον.

- Ο Ν. 2190/94 αποτελεί κορυφαία τομή στην εξυγίανση του πολιτικού συστήματος, διασφαλίζοντας την αξιοκρατία, τις ίσες ευκαιρίες και τη διαφάνεια στις προσλήψεις των δημοσίων υπαλλήλων, μέσα από αντικειμενικές πλέον διαδικασίες και τη λειτουργία ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, του ΑΣΕΠ.

- Η εισαγωγή του διπλογραφικού συστήματος στους ΟΤΑ και τα Νομικά Πρόσωπα, διασφαλίζει τόσο την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους, όσο και τη διαφάνεια στη χρήση των δημοσίων πόρων.

Τα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης, μέσα από τον τακτικό και έκτακτο έλεγχο που προβλέπεται στην οικονομική τους διαχείριση λειτουργούν ως θεσμοί διαφάνειας στην διαχείριση των πιστώσεων του Περιφερειακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Αυτές οι παρεμβάσεις βοηθούν στην εξάλειψη χρόνιων δυσλειτουργιών που χαρακτηρίζουν την διαχείριση των δημοσίων πόρων.

Η αυτοματοποίηση, σε συνδυασμό με την ένταση της προσωπικής ευθύνης, που αντανακλά το πνεύμα του νέου υπαλληλικού κώδικα και των πειθαρχικών του διατάξεων, αποτελούν αιχμή της πολιτικής μας για τη διαφάνεια απέναντι στον πολίτη.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Η οικονομική ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός του κράτους συνδέεται με ένα ευρύ πρόγραμμα δημοσίων έργων, που αλλάζουν την εικόνα της χώρας και της εξασφαλίζουν την είσοδο στη νέα εποχή. Η κυβέρνηση γνώριζε ότι η πολιτική αυτή θα προκαλούσε αντιδράσεις. Όμως, η θωράκιση της διαφάνειας και εδώ ανήκει στις πρώτες προτεραιότητες της Κυβέρνησης, βασίζεται δε σε δύο ιδίως πρωτοβουλίες:

α. Την εισαγωγή της κοινοτικής νομοθεσίας για την αποτελεσματική δικαστική προστασία που καθιέρωσε ο ν. 2522/1997.

β. Τον ανεξάρτητο έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο που καθιέρωσε ο ν. 2741/1999 για δημόσια έργα σημαντικής αξίας.

Τα δύο αυτά νομοθετήματα ενίσχυσαν καθοριστικά το βασικό θεσμικό πλαίσιο των νόμων 1418/1984, 2229/1994 και ιδίως των ν. 2372/1996 (ο οποίος θέτει επιτέλους φραγμό στις αδιαφανείς υπερβάσεις του συμβατικού κόστους των έργων, ενώ καθιερώνει τον Ειδικό Σύμβουλο Ποιοτικού Ελέγχου, στην αρμοδιότητα του οποίου φυσικά περιλαμβάνεται και η αντιμετώπιση κακοτεχνιών και άλλων συμπτωμάτων διαφθοράς) και 2576/1998 (ο οποίος προβλέπει την υποχρέωση δήλωσης "πόθεν έσχες" των φυσικών προσώπων

που ασχολούνται με δημόσια έργα, και καθιερώνει μαθηματική μέθοδο ανάθεσης, ανεπίδεκτη αμφισβήτησεων για την αντικειμενικότητά της).

Η χώρα διαθέτει για πρώτη φορά ένα πλήρες σύστημα εγγυήσεων για την ανάθεση δημοσίων έργων. Τα αποτελέσματα έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται αισθητά. Ορισμένες συγκρίσεις με το πρόσφατο παρελθόν είναι χαρακτηριστικές: Επί των ημερών μας πετύχαμε αναδιαπραγματεύσεις συμβάσεων δημοσίων έργων της Ν.Δ. με κόστος μειωμένο ακόμη και άνω του 50% στις ίδιες προδιαγραφές, όπως οι συμβάσεις για το Φράγμα Συκιάς και τη Σήραγγα Εκτροπής του Αχελώου. Πετύχαμε εξοικονόμηση έως και 50% του κόστους ανά χιλιόμετρο του αυτοκινητόδρομου ΠΑΘΕ από το Β' ΚΠΣ σε σύγκριση με το αντίστοιχο κόστος από το Α' ΚΠΣ που διαχειρίστηκε η Ν.Δ. Εντατικοποιήθηκαν οι έλεγχοι από το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (από 81 στην περίοδο του Α' ΚΠΣ έφθασαν τους 130 για την περίοδο του Β' ΚΠΣ).

Το τι πετύχαμε μ' αυτό το νέο θεσμικό πλαίσιο φαίνεται από ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της περιόδου 90-93 με τα έργα του Α' ΚΠΣ Αναφέρομαι στην περίπτωση των 17 εργολαβιών του Αυτοκινητόδρομου Υλίκης-Αθηνών-Κορίνθου.

Ο προϋπολογισμός ήταν 63 δις η έκπτωση που δόθηκε ήταν 62% δηλαδή τα συμφωνητικά που υπεγράφησαν ήταν ύψους 24 δις . Τα έργα αυτά ολοκληρώθηκαν με ολική δαπάνη 45 δις.

Ετσι η πραγματική έκπτωση αντί 62% υποδιπλασιάστηκε και έγινε 31%. Το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει πια με το Ν. 2372/96 και το Ν.2229/94 δεν επιτρέπει πια αυτές τις μαγικές εικόνες.

Αυτό το γενικότερο “νοικοκύρεμα” είναι η καλύτερη απόδειξη ότι εννοούμε και επιβάλλουμε τη διαφάνεια. Η χαλαρότητα των διαδικασιών, η διάχυση των ευθυνών και η καλλιέργεια ενός ευνοϊκού κλίματος για “εξυπηρετήσεις” και συνενοχές κάθε είδους αποτελούν οριστικά παρελθόν στο χώρο των δημοσίων έργων.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Η ανάπτυξη συνδέεται, όμως, και με την ορθολογική οργάνωση των προμηθειών του δημοσίου τομέα. Η προστασία της διαφάνειας βασίσθηκε και εδώ σε ένα καινοτόμο και συνεκτικό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο αποτελούν

αφενός η ειδική δικαστική προστασία σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και ο έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο- που ισχύουν και εδώ, όπως στα δημόσια έργα- και αφετέρου ο ν. 2286/1995 καθώς επίσης και ο νέος Κανονισμός Προμηθειών (π.δ. 394/1996).

Με τον ν. 2741/1999 το σύστημα αυτό εμπλουτίσθηκε και ανανεώθηκε. Καθιερώνεται και εδώ διαδικασία ελέγχου νομιμότητας των συμβάσεων σημαντικής αξίας (άνω των 500 εκ. δρχ.) από κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως ήδη αναφέρθηκε σχετικά με τα δημόσια έργα.

Με τον πρόσφατο νόμο 2741/1999 για τον ΕΦΕΤ προβλέφθηκαν (άρθρο 8) μια σειρά από νέες εγγυήσεις διαφάνειας στον τομέα των κρατικών προμηθειών αλλά και των δημοσίων έργων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι σχετικές διατάξεις θεσπίστηκαν με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης χωρίς τη θετική ψήφο της Ν.Δ.: η αξιωματική αντιπολίτευση καταψήφισε το άρθρο 8 του ν. 2741/1999!!

Πιο συγκεκριμένα:

α. για κάθε προμήθεια αγαθών αξίας άνω των 500 εκ δρχ. για κάθε έργο προϋπολογισμού άνω του 1 δισ δρχ και για κάθε σύμβαση παροχής υπηρεσιών άνω των 500 εκ δρχ. στο δημόσιο, τα ν.π.δ.δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας της οικείας σύμβασης πριν από τη σύναψή της, από κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

β. Στην περίπτωση κατά την οποία ένα κόμμα δεν ορίσει ή αποσύρει τον εκπρόσωπό του στις επιτροπές που συγκροτούνται για την προμήθεια αγαθών μεγάλης τεχνολογικής ή οικονομικής αξίας, αυτός αντικαθίσταται από Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Οι διακομματικές επιτροπές του ν. 2286/1995 ενισχύονται με τη συμμετοχή ανώτατου δικαστικού. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι καθιερώνεται το “πόθεν έσχες” για τα φυσικά πρόσωπα που ασχολούνται σε δραστηριότητες ανάθεσης προμηθειών.

Επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ αξιοποιήθηκαν οι νέοι θεσμοί:

α’ Συγκροτήθηκαν και λειτούργησαν 9 διακομματικές επιτροπές του ν.2286/95, για τη διενέργεια διαγωνισμών ιδιαιτέρως μεγάλης

οικονομικής αξίας ή υψηλής τεχνολογίας, συνολικού ύψους δαπάνης 300 δις δρχ. Χωρίς καμία δικαιολογία η Ν.Δ. τον Ιούνιο '97 ανακάλεσε τους εκπροσώπους της από τις επιτροπές αυτές. Το ίδιο έπραξε και το ΔΗΚΚΙ, τον Οκτώβριο '97 για άσχετο λόγο (δήθεν αποκλεισμός του από το Ε.Ρ.Σ.).

β' Επί Ν.Δ. καμία σύμβαση προμήθειας ή έργου άνω του 1 δις δεν στάλθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο για έλεγχο νομιμότητας, παρά την ύπαρξη τέτοιας δυνατότητας (οχι υποχρέωσης) που η ίδια η Ν.Δ. θέσπισε.

Επί κυβερνήσεως ΠΑΣΟΚ, με βάση την ίδια δυνητική διάταξη, στάλθηκαν για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο 67 συμβάσεις, πριν την υπογραφή τους και ήδη μετά την πρόσφατη θέσπιση της υποχρεωτικότητας του ελέγχου έχουν αποσταλεί δεκάδες φάκελοι συμβάσεων.

Κατά τα έτη 1998 και 1999 (μέχρι 10/11/99) προκηρύχθηκαν συνολικά 669 διαγωνισμοί κρατικών προμηθειών. Κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα ασκήθηκαν 68 ενδικοφανείς προσφυγές

Οι αποφάσεις ήταν όλες απορριπτικές.

Από όλες αυτές τις “δικλίδες ασφαλείας”, πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα η καθιέρωση του διακομματικού ελέγχου, αφού εκφράζει τη λογική της συνευθύνης για τη διαφάνεια. Επιτροπές με συμμετοχή όλων των κομμάτων που συγκροτούνται στους δημόσιους φορείς έχουν αποφασιστική γνώμη για προμήθειες αγαθών σημαντικής οικονομικής ή τεχνολογικής αξίας. Στις επιτροπές αυτές τα κόμματα της αντιπολίτευσης δεν έκριναν πολλές φορές σκόπιμο να ορίσουν εκπροσώπους, παρά το ότι κόπτονται για τη διαφάνεια. Αναρωτιέται κανείς γιατί. Είναι χαρακτηριστικό, πάντως, ότι οι περισσότερες αποφάσεις αυτών των επιτροπών έχουν ληφθεί έως σήμερα ομόφωνα με τη συμμετοχή και εκπροσώπων της αντιπολίτευσης, δείγμα του ότι ο τομέας των προμηθειών λειτουργεί σωστά υπό τον έλεγχο και με την ευθύνη όλων μας. Ο πρόσθετος υπερκομματικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτουργεί, τέλος, ως πρόσθετη εγγύηση, ώστε ο πολίτης να είναι βέβαιος ότι αποκλείεται η “διακομματική συναλλαγή”.

Μέχρι τώρα η προσοχή γύρω από τα θέματα δημόσιας ακεραιότητας επικεντρώνεται στα μέλη του Κοινοβουλίου, τους υπουργούς και τους κρατικούς λειτουργούς. Όμως τελευταία απαίτηση για μεγαλύτερη διαφάνεια υπάρχει και σε σχέση με τα πολιτικά κόμματα. Στις περισσότερες χώρες τα κόμματα επηρεάζουν την ποιότητα των εκλεγμένων κρατικών λειτουργών αλλά παίζουν και καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της κυβερνητικής πολιτικής. Επίσης συμμετέχουν συχνά στη διαμόρφωση πολιτικών που συνδέονται με σοβαρά ηθικά διλήμματα.

Το γεγονός ότι ένα κόμμα βρίσκεται στην αντιπολίτευση δεν σημαίνει για παράδειγμα ότι η κριτική που ασκεί δεν μπορεί να συνδέεται με συγκεκριμένες ομάδες συμφερόντων.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΑ Μ.Μ.Ε

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Ο ν.1866/89 επί Οικουμενικής ευνόησε τη συγκέντρωση και την αδιαφάνεια στο ραδιοτηλεοπτικό χώρο. Η διαδικασία χορήγησης αδειών έγινε με τρόπο συνοπτικό και μεροληπτικό.

Με την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας το 1993 από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. διαπιστώθηκε η ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων που δημιουργούσε η άναρχη κατάσταση στον χώρο των ηλεκτρονικών ΜΜΕ μετά την απελευθέρωση από το καθεστώς του κρατικού μονοπωλίου. Η ανασυγκρότηση του ΕΣΡ με τον ν. 2173/1993 αποτέλεσε το πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Βασικές πρωτοβουλίες αποτέλεσαν, στη συνέχεια, οι ν. 2328/1995 και 2644/1998, χάρις στους οποίους οργανώνεται για πρώτη φορά με ορθολογικό τρόπο το ραδιοτηλεοπτικό τοπίο. Στις ρυθμίσεις αυτών των νόμων η διαφάνεια προβάλλει ως δεσπόζουσα αρχή. Επί μέρους ελλείψεις και καθυστερήσεις υπάρχουν αναμφισβήτητα και πρέπει να αντιμετωπισθούν. Ο χώρος των ΜΜΕ αποτελεί την αιχμή της σύγχρονης τεχνολογικής επανάστασης. Γι' αυτό άλλωστε δημιουργεί συνθήκες έντονης οικονομικής κινητικότητας, η οποία με τη σειρά της υποθάλλει συνθήκες αδιαφάνειας.

Οι ρυθμίσεις της ισχύουσας νομοθεσίας που επιβάλλουν την ονομαστικοποίηση των μετοχών όσων εταιρειών ενεργοποιούνται στη

ραδιοτηλεοπτική αγορά, οι ρυθμίσεις για τις απαγορεύσεις συγκεντρώσεων στον χώρο της ιδιωτικής τηλεόρασης, οι ρυθμίσεις για το “πόθεν έσχες” των ιδιοκτητών και για το ασυμβίβαστο συμμετοχής σε επιχειρήσεις δημοσίων έργων ή προμηθειών, οι εγγυήσεις δημοσιότητας, οι περιορισμοί στη μεταβίβαση μετοχών, οι ιδιαίτεροι κανόνες για τη διαφάνεια στις σχέσεις ΜΜΕ/διαφημιστών και διαφημιζομένων είναι ουσιώδεις για τη δράση μας. Δεν ισχυριζόμαστε ότι με αυτές εκφέραμε την τελευταία λέξη για τη διαφάνεια. Αυτός είναι ο λόγος που, και εδώ, η αρχή της συνευθύνης έχει την ιδιαίτερη σημασία της.

Ο ρόλος, λοιπόν, στον έλεγχο της διαφάνειας μίας ανεξάρτητης αρχής με διακομματική σύνθεση, όπως το ΕΣΡ, αποβαίνει καθοριστικός. Είναι σε όλους γνωστό, ότι το ΕΣΡ έχει σε πολλές περιπτώσεις βρεθεί στο επίκεντρο της διαμάχης ανταγωνιστικών οικονομικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στον χώρο, και ανταποκρίθηκε με επιτυχία στην αποστολή του. Πρέπει γι’ αυτό όλοι να στηρίξουμε τον θεσμό στις προσπάθειές του.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ

Η ραγδαία ανάπτυξη της οικονομίας τα τελευταία χρόνια, με την εντυπωσιακή βελτίωση όλων των κρίσιμων μεγεθών της, καθρεφτίζεται χαρακτηριστικά στην άνθηση της κεφαλαιαγοράς. Η διαρκής άνοδος του Χρηματιστηρίου κατέστησε επιτακτική την ανάγκη να εγγυηθούμε τη διαφάνεια των συναλλαγών, την οποία μπορεί να απειλήσουν οριακές δραστηριότητες που εκμεταλλεύονται τη μεγάλη κινητικότητα στον χώρο. Με αλληπάλληλες νομοθετικές και κανονιστικές πρωτοβουλίες καταφέραμε έτσι να δημιουργήσουμε ένα κλίμα αυξημένης εμπιστοσύνης στους θεσμούς της κεφαλαιαγοράς θεσπίζοντας ιδίως κώδικες δεοντολογίας, που μεριμνούν ειδικά για τη διαφάνεια. Ενισχύσαμε ιδιαίτερα τον ρόλο της ανεξάρτητης Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η οποία παρενέβη άμεσα και αποτελεσματικά σε κρίσιμες στιγμές της λειτουργίας του Χρηματιστηρίου. Η καλύτερη απόδειξη της επιτυχούς πολιτικής μας σε αυτόν τον τομέα είναι η ωρίμανση του Χρηματιστηρίου, η οποία φυσικά θα ήταν αδιανόητη χωρίς την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

ΝΕΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Μ' όσα ανέπτυξα μέχρι τώρα αποδεικνύεται πως το θεσμικό πλαίσιο για τη διαφάνεια στο δημόσιο βίο είναι επαρκές χωρίς να αρνούμαστε τις διαρκείς προσαρμογές για την περαιτέρω βελτίωση και ενίσχυσή του. Βέβαια σημασία έχει πάντα η εφαρμογή των νόμων και πιο πριν η νοοτροπία της κοινωνίας μας για την ενεργό και από κοινού αντιμετώπιση των φαινομένων της διαφθοράς.

Οι επιλογές της πολιτικής μας που παρουσιάστηκαν παραπάνω, συνιστούν τις κυριότερες αλλά όχι τις μόνες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της διαφάνειας και την αντιμετώπιση της διαφθοράς. Όπως γνωρίζετε, υπήρξαν και άλλες : ο νέος νόμος για την ευθύνη υπουργών, ο νόμος για την προστασία του καταναλωτή, ο νόμος για τη χρηματοδότηση και τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων, ο νόμος για την προστασία των προσωπικών δεδομένων κ.λπ.

Η Κυβέρνηση δεν επαναπαύεται ωστόσο στη δέσμη των μέτρων που έλαβε σχετικά. Έχει διαρκώς τις κεραίες της ανοικτές και προσπαθεί να ανανεώσει και να συμπληρώσει το θεσμικό πλαίσιο με πρωτοβουλίες της. Η χώρα ακολουθεί πλέον μία πορεία επιταχυνόμενης ανάπτυξης και εισέρχεται στον κύκλο των ισχυρών οικονομιών της Ευρώπης. Στις αναπτυσσόμενες οικονομίες οι κίνδυνοι της διαφθοράς είναι όμως μεγαλύτεροι. Η Κυβέρνηση ενθαρρύνει εκδηλώσεις, όπως το πρόσφατο συνέδριο του Εφετείου Αθηνών που διοργανώθηκε με μεγάλη επιτυχία και κατέληξε σε χρήσιμα συμπεράσματα.

Στο πλαίσιο αυτό μελετούμε προτάσεις και θα προωθήσουμε πρωτοβουλίες όπως :

α) Τη βελτίωση του ελέγχου των οικονομικών κομμάτων και υποψηφίων, όπου όλοι μας έχουμε ευθύνες για το ότι δεν ανταποκριθήκαμε στις προσδοκίες των πολιτών, κατά την πρώτη εφαρμογή του θεσμού το 1996. Κανείς δεν μπορεί να εμφανίζεται ως τιμητής. Ολοκληρώθηκε ήδη σχέδιο νόμου που θα αντιμετωπίζει πειστικά όσα προβλήματα παρουσιάστηκαν, με τη συμμετοχή δικαστικών λειτουργών στην επιτροπή ελέγχου. Το σχέδιο αυτό θα συζητηθεί με όλα τα κόμματα.

β) Τη θεσμική ενίσχυση της ανεξαρτησίας και του ρόλου του ΕΣΡ.

γ) Την επιμονή με νέα μέτρα στην αυτοματοποίηση και την απλοποίηση των διαδικασιών, κατά την καθημερινή επαφή του πολίτη με τη διοίκηση.

δ) Τη θεσμοθέτηση ειδικού ελεγκτικού μηχανισμού για τα οικονομικά των ΟΤΑ.

ε) Τον έλεγχο από ανεξάρτητο όργανο της οικονομικής δραστηριότητας πολιτικών προσώπων στο Χρηματιστήριο.

στ) Την άμεση προώθηση κανονιστικής ρύθμισης για την προστασία των μετόχων της μειοψηφίας στις εξαγορές επιχειρήσεων, και την κατάρτιση κώδικα “εταιρικής διακυβέρνησης”, δηλαδή ενός μηχανισμού παρακολούθησης και ελέγχου της δραστηριότητας των επιχειρήσεων, προκειμένου να εξασφαλίζεται η προστασία όλων των μετόχων, αλλά και των εργαζομένων, των πελατών και γενικά όσων έχουν νόμιμα συμφέροντα σε αυτές.

ζ) Τον εντατικότερο και συστηματικότερο έλεγχο της παράνομης λειτουργίας ηλεκτρονικών τυχερών παιχνιδιών από το ΣΔΟΕ, ο οποίος ήδη αποφέρει αποτελέσματα. **Η συζήτηση για το Ολυμπιακό Βιντεολόττο ανέδειξε ένα ερώτημα προς όλους. Θέλουμε στη χώρα μας τυχερά παιχνίδια υπό κρατικό και κοινωνικό έλεγχο ή τυχερά παιχνίδια υπό την ανεξέλεγκτη οργάνωση και παράνομη δράση ιδιωτικών συμφερόντων;**

Δεν είναι τυχαίο πως η Νέα Δημοκρατία ταυτίστηκε με τα επιχειρήματα που υποστηρίζουν ομάδες συγκεκριμένων ιδιωτικών συμφερόντων.

Πρωθούμε πρωτοβουλίες για

- Την ενίσχυση των κυρώσεων κατά των δημοσίων λειτουργών που συντάσσουν διακηρύξεις ή διεξάγουν διαγωνισμούς με “φωτογραφικούς” όρους.
- Το “πάγωμα” περιουσιακών στοιχείων κατηγορουμένων για διαφθορά μέσω του μηχανισμού της δικαιοσύνης.
- Την αναστολή για ορισμένο χρονικό διάστημα του δικαιώματος πρόσληψης σε ιδιωτική εταιρεία λειτουργών του Δημοσίου μετά την παραίτηση από τη θέση τους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Η σκανδαλοθηρία των τελευταίων εβδομάδων έδειξε ότι ορισμένοι αρέσκονται να παρακολουθούν τυφλά τις σχεδιασμένες “επί χάρτου” συμβουλές επικοινωνιακών επιτελείων. Χαράσσουν έτσι την στρατηγική τους, αγνοώντας την κοινή λογική, την πολιτική αίσθηση των πολιτών, αλλά και την ανάγκη της προόδου της χώρας. Ο ελληνικός λαός δεν έχει εθισθεί ούτε πρόκειται να ενδώσει σε αυτή την πολιτική του “δοκιμαστικού σωλήνα”. Γνωρίζει από μακρά ιστορία ελπίδων και διαψεύσεων, προσδοκιών και περιπετειών, ανατάσεων και απογοητεύσεων, ότι η πολιτική δεν είναι υπόθεση σκοτεινών συνωμοσιών και θεαματικών αποκαλύψεων μυστηρίων. Είναι υπόθεση ευθύνης και κυρίως αντιπαράθεσης ιδεών. Για όσους βέβαια έχουν ιδέες.

Η δημόσια συζήτηση για τη διαφάνεια πρέπει να γίνεται για την ενίσχυση όχι την υπονόμευση της εμπιστοσύνης των πολιτών. Κάθε αναφορά στην ακεραιότητα των μελών του Κοινοβουλίου, των υπουργών και των κρατικών λειτουργών οφείλει να λαμβάνει υπόψη το προνόμιο και το σεβασμό που συνοδεύουν όσους απολαμβάνουν της εμπιστοσύνης του λαού. Είναι επικίνδυνο για τη δημοκρατία να καλλιεργείται η εντύπωση ότι όλοι όσοι κατέχουν δημόσια αξιώματα δεν έχουν ακεραιότητα. Αντίθετα πρέπει όλοι να συμβάλουμε ώστε να βελτιωθούν οι μηχανισμοί που διασφαλίζουν τη διαφάνεια.

Εμείς δεν θα παίξουμε το παιχνίδι της παραπλάνησης του ελληνικού λαού. Η χώρα εμμένει στους μεγάλους στόχους, ιδιαίτερα τώρα που όλα δείχνουν πως τους πετυχαίνουμε. Κανείς δεν θα μας βγάλει από τον προσανατολισμό μας. Εμμένουμε στα πρωτεύοντα.

Με πρόγραμμα και κοινή προσπάθεια κατακτούμε την ισότιμη ένταξη στην ΟΝΕ. Τολμούμε βαθιές αλλαγές στο κράτος. Εξυγιάνουμε την οικονομία και αντιστρέψαμε μια πραγματικότητα αναπτυξιακής ύφεσης, επενδυτικής στασιμότητας και κοινωνικής αδράνειας. Σε κάθε σημείο της ελληνικής επικράτειας η πρόοδος αποτυπώνεται ξεκάθαρα χάρη στην εμπιστοσύνη που έδειξαν οι πολίτες στην πολιτική μας. Γι’ αυτό

τώρα στην κρίσιμη τελική φάση πρέπει να είμαστε πιο προσεκτικοί από ποτέ.

Η πρόοδος της Ελλάδας είναι εθνικό θέμα. Ποιος θα ωφεληθεί αν λοξοδρομήσουμε σε πρακτικές του παρελθόντος, στη στείρα πόλωση, στην άγωνα αντιπαράθεση, στη σπίλωση και την απαξίωση της πολιτικής;

Σίγουρα όχι ο ελληνικός λαός.

Η ελληνική κοινωνία έχει μεγάλα θέματα να συζητήσει, να αντιμετωπίσει, να προωθήσει. Θέματα ανάπτυξης, θέματα κοινωνικής πολιτικής, θέματα πορείας του έθνους.

Έχουμε εμπιστοσύνη στην κρίση του ελληνικού λαού.

Έχουμε την δύναμη να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις των καιρών.

Είμαστε παράδειγμα χώρας που πετυχαίνει την οικονομική σύγκλιση με ταυτόχρονη αύξηση των κοινωνικών δαπανών. Έχουμε ανοιχτό μέτωπο ενάντια στις κοινωνικές ανισότητες, στην φτώχεια, στην ανεργία, στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Δίνουμε και κερδίζουμε μάχες. Η Ελλάδα προχωράει μπροστά.

Αντιμετώπιση
Εκπαίδευση

Γ. Παοχ.